

Orenbøll: Da jeg igaar begjærede Ordet under et Foredrag af det ærede 7de kongevalgte Medlem (Wising), var det nærmest for at imødegaa nogle enkelte Udtalelser af ham. Der ligger nu en Tid og et vidløstigt Foredrag imellem, saa jeg skal kun ganske kort opholde mig herved. Det ærede Medlem syntes i det Hele taget at være imod enhver Forandring ad Lovgivningsveien i det bestaaende Forhold, og det var det, jeg fandt Grund til at nedlægge en Indsigelse imod, en Indsigelse, som isvrigt allerede er fremkommen fra det ærede 1ste Medlem for Kjøbenhavn (Madvig). Det ærede 7de kongevalgte Medlem mente, at man skulde slaa sig til Ro med en Opfordring til Ministeren om administrativt at afhjælpe de væsentligste Mangler og gaa forsøgsvis tilværks, Noget, som jeg, — hvad ogsaa blev udtalt af det ærede 1ste Medlem for Kjøbenhavn, — ikke tror, at nogen Minister, saaledes som Sagen nu staar, vilde indlade sig paa. Jeg skal imidlertid lade dette Punkt ligge og blot berøre et andet Punkt, i hvilket jeg heller ikke kunde være enig med det ærede Medlem, idet han nemlig inhærede, at Danneisen burde være fuldstændig fælles, indtil man begyndte at arbejde paa Professionen. At gaa ind paa en Forhandling derom, synes jeg, er umødvendigt; thi det er jo netop et Punkt, der er saa stærkt fremdraget i alle de Betænkninger og Forslag, der ligge for os; men jeg kan slet ikke være enig med ham deri. Selv for en læg Betragtning ligger det meget nær at sige, at f. Ex. den, der i Fremtiden vil være Polytekniker, trænger til mere Mathematik og Mere af Naturvidenskaberne end den, der f. Ex. vil være Jurist. — Men hvad der hovedsagelig bragte mig til at begjære Ordet, var den Udtalelse af det ærede Medlem, at han aldeles ikke kunde gaa ind paa den Anthynding af den høitærede Minister, at han ikke vilde modsætte sig det Mindretalsforslag, som var fremlagt i Folkethinget, og den Opfordring, som deri indeholdtes til dem, som det laa paa Hjertet at faa denne Sag fremmet. Det var egentlig denne Udtalelse, jeg vilde nedlægge en bestemt Indsigelse imod, og det navnlig i Kraft af, at jeg hører til dem, der uden at være sagkyndige i

allerhøieste Grad have længtes efter den paa-tænkte Forandring. Det var med stor Glæde, jeg hørte den høitærede Ministers Foredrag igaar, og navnlig da Slutningsudtalelsen — eller det var maasse ikke Slutningsudtalelsen, men saa var det i alt Fald det næstsidste Punkt, den høitærede Minister berørte, det Punkt, som er Gjenstand for min Klage, og som jeg veed, for Manges Klage rundt om i Landet, nemlig Overbebyrdelsen af Disciplene. Det er en Klage, som ikke lyder enkeltvis, men som lyder rundt omkring i Landet; det er muligt, at den lyder stærkere i Provindserne end i Hovedstaden, men den har vistnok lydt lige siden 1850, det vil sige, siden den nuværende Tilstand blev etableret. Det er Sagmasen og det meget Hjemmearbejde, der overvælder de unge Mennesker; positive Kundskaber og det Arbejde, der er fornødent for at tilvende sig dem, trænge saa stærkt ind paa dem, at det hemmer Udviklingen af deres Dømmekraft og deres Villieskraft, kan man gjerne sige, kort sagt Udviklingen af Egenstaher, som man ligesaa meget maa lægge Bægt paa som paa Besiddelsen af en Masse positive Kundskaber. De faa ikke, hvad man med et populært Udtryk kalder Omløb i Hovedet, men de blive proppede for meget. Dette er Noget, som jeg ikke har kunnet komme paa, og det faa meget mindre, som den Omstændighed, at det meget Arbejde optager Disciplenes hele Tid, har en anden sørgelig Folge, den nemlig, at det hindrer deres legemlige Udvikling. Der som Døgnet havde 36 Timer, skulde jeg ikke have Noget imod, at det var, som det er, men saaledes som det nu er, kunne Disciplene ved mange Skoler bogstavelig ikke faa Tid til den fornødne Legemsbevægelse. Naar jeg siger dette, mener jeg dog ikke, at det gælder saa meget med Hensyn til de smaa Dreng, men jeg mener, at det navnlig gælder med Hensyn til Drengene i den opvoksende Alder, i Alderen fra det 13de til det 17de Aar; i denne Alder trænger Legemet jo allermost til Bevægelse, og for dem tror jeg Arbejdet er allerstrengest. Det ærede 1ste Medlem for Kjøbenhavn, som jeg i fuldt Maal anerkjender — jeg havde nær sagt for den største, men ialfald for en stor Kapacitet og en kundskabsrig Mand i dette